

عنوان

شرایط و نحوه برخورداری مشمولین قانون کار از مقرری بیمه بیکاری سازمان
تامین اجتماعی

شماره بخشنامه

۱۰۰۰/۹۵/۱۲۵۰۶

مورخ

۱۳۹۵/۱۱/۲۷

برای دسترسی به کلیه قوانین و مقررات، آموزش ها و مقالات تخصصی قانون کار

در سایت اینترنتی کارتابان

اینجا کلیک کنید

قوانین و مقررات مرتبط

- ۱- قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۱۲ هیات وزیران؛
- ۲- آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۹۶/۱۰/۱۲ هیات وزیران؛
- ۳- قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام و اصلاحات و الحاقات مربوط به آن؛
- ۴- تصویب نامه شماره ۷۰۰۳۶/۲۱۱۶۶ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۲۴ هیات وزیران؛
- ۵- تفاهم نامه مشترک شماره ۱۱۸۷۳۹ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ فی مابین سازمان تامین اجتماعی و وزارت کار و امور اجتماعی؛
- ۶- دادنامه های شماره ۳۸۴ مورخ ۱۳۷۷/۰۳/۲۳، ۱۸۲۰ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۴، ۵۲ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۰۷، ۶۵ مورخ ۱۳۸۲/۰۲/۱۴، ۹۷ مورخ ۱۳۸۲/۰۳/۰۴، ۲۵۶-۲۵۷ مورخ ۱۳۸۲/۰۷/۱۳، ۸ مورخ ۱۳۸۳/۰۱/۱۶، ۱۶۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۳/۰۲، ۸۵ مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۰۲ و ۱۱۸۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۵

مشمولین

۷- مشمولین قانون بیمه بیکاری عبارت اند از کلیه مشمولین قانون تامین اجتماعی که تابع قانون کار می باشند به استثنای:

الف) بازنشستگان و از کارافتادگان کلی؛

ب) صاحبان حرف و مشاغل آزاد و بیمه شدگان اختیاری؛

ج) اتباع خارجی؛

تعریف کار

۸- بیکار از نظر قانون، بیمه شده ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد.

مصادیق کلی بیکاری

۹- قطع رابطه کارگر با کارفرما بدون میل و اراده.

۱۰- بیکاری به علت بروز حوادث قهریه و غیر مترقبه از قبیل سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی.

۱۱- بیکاری به دلیل طرح تغییر ساختار کارگاه از سوی کارفرما.

هرگونه تغییر یا بازسازی خط تولید، جابه جایی کارگاه و ماشین آلات به منظور کاهش وابستگی و بهینه کردن تولید که در راستای سیاست های اقتصادی و اجتماعی دولت صورت گیرد تغییر ساختار اقتصادی تلقی می گردد. تصمیم در خصوص برقراری مقرر بیمه بیکاری و مدت پرداخت آن (در چارچوب بند الف ماده ۷ قانون بیمه بیکاری) در مورد بیمه شدگان شاغل در این کارگاه که موقتاً بیکار شناخته می شوند، به عهده شورای عالی کار خواهد بود.

واحدهای اجرایی موظف اند به منظور اجرای طرح های تغییر ساختار مصوب شورای عالی کار و برقراری بیمه بیکاری این قبیل از بیکاران با هماهنگی اداره کل امور فنی بیمه شدگان اقدام نمایند.

شرایط احراز

۱۲- بیمه شده دارای حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه نزد سازمان تأمین اجتماعی باشد.

به استثنای مشمولین تبصره ۲ ماده ۲ قانون بیمه بیکاری

۱۳ - بیمه شده حداکثر ظرف ۳۰ روز از تاریخ بیکاری، مراتب را به واحد تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام نماید مراجعه پس از ۳۰ روز با عذر موجه و با تشخیص هیئت حل اختلاف اداره کار تا سه ماه امکان پذیر خواهد بود.

۱۴ - بیمه شده در دوره های سواد آموزی و کار آموزی شرکت نماید.

۱۵ - احراز شرایط بیمه شدگانی که در کارهای با ماهیت دائمی اشتغال داشته و در انقضای قرارداد کار بدون میل و اراده بیکار می شوند و همچنین افرادی که در کارهای با ماهیت غیر دائم فعالیت داشته اند در چارچوب ضوابط مقرر در بند «۱» تفاهم نامه شماره ۱۱۸۷۳۹ مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۰۱ فی مابین سازمان و وزارت کار و امور اجتماعی صورت می پذیرد.

حق بیمه بیکاری

۱۶ - حق بیمه بیکاری به میزان ۳٪ مزد بیمه شده می باشد که کلاً توسط کارفرما تأمین و پرداخت خواهد شد.

نحوه محاسبه مبلغ مقرری بیمه بیکاری

مجردین	۳۰ × ۵۵٪ متوسط مزد روزانه ظرف ۹۰ روز قبل از بیکاری مشروط به اینکه از حداقل دستمزد کم تر نباشد
متاهلین یا متکفلین	مقرری فرد مجرد + (۱۰٪) حداقل دستمزد × تعداد عائله حداکثر تا ۴ نفر مشروط به اینکه از حداقل دستمزد کمتر و از ۸۰٪ متوسط مزد بیشتر نباشد.

۱۷ - در صورت بیکاری زوجین فقط یکی از آنان (زن یا شوهر) محق به استفاده از افزایش مقرری به ازاء هر یک از فرزندان خواهد بود.

۱۸ - در صورتی که در طول مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری در تعداد افراد تحت تکفل بیمه شده تغییری حاصل شود، میزان مقرری وی طبق جدول فوق (موضوع بند «ب» ماده (۷) قانون بیمه بیکاری) محاسبه و پرداخت خواهد شد.

مدت پرداخت بیمه بیکاری

۱۹ - جمع مدت پرداخت مقرری از زمان برخورداری بیمه بیکاری برای مجردین حداکثر ۳۶ ماه و برای متاهلین یا متکفلین حداکثر ۵۰ ماه براساس سابقه کلی پرداخت حق بیمه به شرح جدول ذیل می باشد.

سابقه		حداکثر مدت استفاده از مقرری جمعا با احتساب دوره های قبلی	
پرداخت حق بیمه		مجردین (ماه)	متاهلین یا متکفلین (ماه)
از ۶ لغایت ۲۴		۶	۱۲
از ۲۵ لغایت ۱۲۰		۱۲	۱۸
از ۱۲۱ لغایت ۱۸۰		۱۸	۲۶
از ۱۸۱ لغایت ۲۴۰		۲۶	۳۶
از ۲۴۱ به بالا		۳۶	۵۰
افراد ۵۵ سال و بیشتر تا رسیدن به سن بازنشستگی (تبصره ماده ۷ قانون بیمه بیکاری)			

۲۰ - مقرری بیمه بیکاری از روز اول بیکاری قابل پرداخت می باشد.

۲۱ - مدت دریافت مقرری جزء سوابق پرداخت حق بیمه از نظر بازنشستگی از کارافتادگی و فوت محسوب خواهد شد.

۲۲ - بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث قهریه و غیر مترقبه از قبیل سیل زلزله، جنگ آتش سوزی بیکار می شوند، در صورتی که سابقه پرداخت حق بیمه آنان کمتر از ۶ ماه باشد، مطابق با مشمولینی که دارای «۶» ماه سابقه پرداخت حق بیمه می باشند از مقرری بیمه بیکاری استفاده خواهند نمود.

افراد تحت تکفل بیمه شده بیکار

۲۳- همسر (زن یا شوهر).

۲۴- فرزندان اثاث مادام که ازدواج ننموده و فاقد حرفه و شغل باشند.

۲۵- فرزندان ذکور تا سن ۲۰ سالگی (۱۹ سال تمام) یا پس از آن منحصرأ در صورتی که به تحصیلات دانشگاهی اشتغال داشته و یا طبق رأی کمیسیون پزشکی سازمان از کار افتاده کلی باشند.

۲۶- پدر و مادر که سن پدر از ۶۰ سال و سن مادر از ۵۵ سال متجاوز باشد. یا طبق نظر کمیسیون سازمان تأمین اجتماعی از کارافتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصرأ توسط بیمه شده تأمین گردد.

۲۷- خواهر و برادر تحت تکفل در صورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان انات و ذکور (طبق شرایط بندهای ۲۴ و ۲۵)

نحوه تشخیص کفالت بیمه شده زن

۲۸- در صورتی که بیمه شده زن متاهل بوده لیکن هیچ یک از افراد خانواده (شوهر فرزند پدر و مادر) تحت تکفل وی نباشند، از نظر تعیین مدت استحقاق دریافت مقرری صرفاً به عنوان متأهل منظور می‌گردد. لیکن محاسبه و پرداخت ۱۰٪ افزایش حداقل دستمزد به ازاء هر عائله موضوعیت نخواهد داشت.

۲۹- چنانچه بیمه شده زن دارای عائله تحت تکفل بوده و مدارک و مستندات آن در پرونده فنی موجود باشد، ضمن اینکه در تعیین مدت استحقاق، متکفل منظور خواهد شد، به ازاء هر یک از عائله تحت تکفل (حداکثر ۴ نفر) ۱۰٪ حداقل دستمزد زمان برقراری به مقرری نیز وی افزوده می‌گردد.

۳۰- چنانچه به موجب رأی قطعی دادگاه حضانت (نگهداری) و کفالت تأمین معاش فرزند توأمان به عهده بیمه شده زن مطلقه باشد مشمول مقررات متکفلین موضوع ماده ۷ قانون بیمه بیکاری (مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری و میزان آن) خواهد بود ضمناً چنانچه در رأی قطعی دادگاه صراحتاً در خصوص پرداخت نفقه تعیین تکلیف شده باشد امکان اتخاذ رویه خلاف حکم دادگاه وجود ندارد. لیکن در فرضی که مراجع قضایی اظهار نظر در خصوص کفالت و پرداخت نفقه را به سازمان‌های ذی ربط محول نمایند یا اساساً در این خصوص نظری ندهند، امکان احراز کفالت از طریق بازرسی فنی توسط سازمان وجود دارد.

موارد قطع بیمه بیکاری

۳۱- زمانی که بیمه شده مجدداً اشتغال به کار یابد.

۳۲- بنا به اعلام واحد کار و امور اجتماعی محل و یا نهضت سواد آموزی یا سایر واحدهای ذی ربط از طریق وزارت کار و امور اجتماعی، بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره های کارآموزی یا سوادآموزی خودداری نماید.

۳۳- بیمه شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود و یا شغل مشابه پیشنهادی جهت اشتغال مجدد به کار خودداری نماید.

۳۴- بیمه شده بیکار ضمن دریافت مقرری بیمه بیکاری، حائز شرایط استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتادگی کلی شود.

۳۵- بیمه شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد.

تذکره (الف) دارا بودن رأی کمیسیون پزشکی مبنی بر از کارافتادگی کلی که به دلیل عدم احراز شرایط قانونی منجر به برقراری مستمری نگردیده مانع پرداخت مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

بررسی صحت و سقم اشتغال به کار این قبیل افراد قبل از برقراری مقرری بیمه بیکاری الزامی می‌باشد.

(ب) دریافت مقرری بیمه بیکاری مانع از دریافت مستمری جزئی نمی‌گردد

اقدامات مربوط به وصول حق بیمه و احتساب سوابق بیمه بیکاری

با توجه به اینکه در برخی موارد کارفرمایان نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه مشمولین قبل از وقوع بیکاری اقدام ننموده و این موضوع باعث مراجعات بیمه شدگان به واحدهای اجرایی سازمان یا مراجع حل اختلاف و صدور رأی مربوطه مبنی بر تکلیف کارفرما در پرداخت حق بیمه می‌گردد، لذا ضروریست با رعایت ضوابط مقرر در ماده ۴۰ و تبصره ماده ۴۸ قانون تأمین اجتماعی نسبت به محاسبه حق بیمه به شرح ذیل اقدام گردد.

۳۶- در مواردی که بین سابقه احراز شده بیمه شده و تاریخ اخراج حداکثر یک ماه فاصله ایجاد شده باشد واحد امور فنی بیمه شدگان باید به استناد رأی مراجع و یا سایر مستندات از جمله قرارداد کار یا تاریخ بیکاری مندرج در معرفی نامه مراتب را به واحد درآمد حق بیمه منعکس و واحد اخیر الذکر نیز با حفظ سایر شرایط قانونی نسبت به مطالبه حق بیمه و احتساب سابقه اقدام نمایند.

۳۷- در صورتی که فاصله بین سابقه بیمه شده و تاریخ اخراج بیش از یک ماه بوده یا فاقد سابقه پرداخت حق بیمه نزد سازمان باشد، مطالبه حق بیمه منوط به احراز اشتغال و اجرای ضوابط مقرر در دستور اداری ۵۳۹/۵۰۰ مورخ ۲۱/۰۶/۱۳۸۸ (ضوابط نحوه رسیدگی به ادعای سوابق بیمه‌ای افراد در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی خواهد بود).

۳۸- در مورد آن دسته از بیمه شدگانی که به استناد آرای مراجع حل اختلاف قانون کار مشمول دریافت حق السعی ایام بلاتکلیفی می گردند واحد درآمد حق بیمه باید به استناد ماده «۱۸» آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری نسبت به مطالبه حق بیمه این ایام اقدام نماید.
تذکر: در کلیه موارد فوق، در صورت قطعیت بدهی احتساب سوابق مورد نظر جهت برقراری بیمه بیکاری بلامانع بوده و تقسیط بدهی کارفرما مانع ارائه تعهد مذکور نیست.

۳۹- احتساب سوابق پرداخت حق بیمه اجباری که مشمول قانون کار نبوده و فاقد ۳٪ حق بیمه بیکاری می باشد جهت برقراری بیمه بیکاری فاقد وجاهت قانونی است.

۴۰- در اجرای ماده ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی و به منظور بررسی علل افزایش دستمزد ۹۰ روز قبل از بیکاری با ماه‌های قبل از آن و جلوگیری از پرداخت من غیر حق مقرری، واحد امور فنی بیمه شدگان موظف است ضمن ارائه تعهد مذکور بر مبنای دستمزد ایام قبل از افزایش مراتب را به واحد درآمد حق بیمه اعلام تا واحد اخیر الذکر نیز با مد نظر قرار دادن مهلت مقرر در ماده ۳۹ قانون، نسبت به بررسی دستمزد بیمه شده و عنداللزوم اصلاح آن اقدام نماید. ضمناً، اصلاح حکم مقرری بیمه بیکاری و پرداخت مابه‌التفاوت مقرری به استناد دستمزد تعیین شده از سوی واحد درآمد حق بیمه الزامی است.

۴۱- بیمه شدگانی که دارای دستمزد مقطوع بوده یا افزایش دستمزد آنان ناشی از طرح طبقه بندی مشاغل می باشد از حکم فوق مستثنی خواهند بود.

۴۲- در مواردی که پس از وقوع بیکاری بیمه شده کارفرما بیش از کار کرد واقعی وی و یا به صورت کامل نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه ایشان در همان ماه وقوع بیکاری اقدام نماید واحد ارائه کننده مقرری بیمه بیکاری می بایست با اخذ رأی صادره از سوی مراجع حل اختلاف و در مورد افرادی که فاقد رأی می باشند، به استناد تاریخ بیکاری اعلام شده توسط واحدهای تعاون کار و رفاه اجتماعی و با اخذ مستندات مربوطه از جمله قرار دادکار تسویه حساب کارت حضور و غیاب، نامه کارفرما و موضوع بررسی و مراتب را جهت اصلاح سوابق اضافی و برگشت حق بیمه وصول شده از تاریخ بیکاری به واحد درآمد حق بیمه اعلام و سپس نسبت به برقراری مقرری بیمه بیکاری با رعایت سایر شرایط مقرر قانونی اقدام نماید

تذکر: با عنایت به عدم پیش بینی قانون در استرداد حق بیمه باید حق بیمه اضافی پس از کسر بدهی های کارگاه به حساب بستنکاری کارگاه منظور گردد.

۴۳- در مواردی که پس از وقوع بیکاری بیمه شده کارفرما علاوه بر ماه وقوع بیکاری بیش از کارکرد واقعی وی در ماه بعد نیز اقدام به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه نماید، صورت مزد و حقوق و حق بیمه ماه مذکور باید با رعایت مهلت مقرر قانونی مندرج در ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی (حداکثر ظرف شش ماه) با اخذ رأی صادره از سوی مراجع حل اختلاف و یا قرارداد کار منعقد و یا عنداللزوم با انجام بازرسی تحقیقی سه نفره (نمایندگان واحدهای درآمد بازرسی و امور فنی بیمه شدگان شعبه) و اخذ سایر مدارک مربوطه، توسط واحد درآمد شعبه بررسی و پس از احراز موضوع نسبت به اصلاح سابقه و برگشت حق بیمه و سپس برقراری مقرری بیمه بیکاری اقدام گردد.

۴۴- چنانچه بعد از برقراری بیمه بیکاری بر اساس گزارش بازرسی از کارگاه محل اخراج برای بیمه شده در ماه‌های اولیه متصل به بیکاری سابقه ایجاد شده باشد. در صورت اعتراض بیمه شده در ارتباط با سوابق ایجاد ضروریست با اخذ مستندات مربوطه از جمله رأی مراجع حل اختلاف قرارداد کار و عنداللزوم از طریق انجام بازرسی تحقیقی سه نفره بررسی لازم معمول و در صورت اثبات عدم اشتغال به کار بیمه شده، نسبت به اصلاح سوابق مربوطه و تنفیذ سوابق پرداخت مقرری بیمه بیکاری اقدام گردد.

۴۵- چنانچه مقرری بگير در سنوات گذشته بیکار و مدت استحقاق مقرری خود را دریافت نموده باشد و کارفرما بیش از کار کرد واقعی وی و

یا به صورت کامل نسبت به ارسال صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه در ماه وقوع بیکاری و ماه بعد از آن اقدام نموده باشد واحد اجرایی باید با اخذ رأی مراجع حل اختلاف و در مورد افرادی که فاقد رأی می‌باشند به استناد تاریخ بیکاری اعلام شده توسط ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و با مد نظر قرار دادن قرار دادکار، تسویه حساب، کارت حضور و غیاب و عنداللزوم با انجام بازرسی تحقیقی سه نفره بررسی های لازم را معمول و در صورت اثبات عدم اشتغال به کار بیمه شده و احراز اشتباه واریزی حق بیمه، نسبت به تنفیذ سوابق بیمه بیکاری اقدام نماید

۴۶- پذیرش سوابق بیمه بیکاری افرادی که بین سابقه پرداخت حق بیمه آنان تا تاریخ اخراج فاصله ایجاد گردیده، مشروط به اینکه مقررین آنان قبل از تاریخ صدور دستور اداری شماره ۲۸۵۰۴/۵۰۰ مورخ ۱۱/۰۳/۱۳۷۶ برقرار شده بلامانع می‌باشد.

۴۷- بیمه شدگانی که در چندین کارگاه با ماهیت دائم، که متعلق به کارفرما واحد بوده، اشتغال داشته تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه آنان جهت احراز شرایط مقرر در بند «۱» تفاهم نامه مورخ ۰۱/۱۲/۱۳۸۴ بلامانع است.

۴۸- چنانچه محل کار بیمه شده ثابت و صرفا کارفرما تغییر نموده باشد. تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه این قبیل بیمه شدگان در صورت دائمی بودن ماهیت فعالیت کارگاه، جهت احراز شرایط مقرر در بند «۱» تفاهم نامه مورخ ۰۱/۱۲/۱۳۸۴ بلامانع است.

۴۹- تجمیع سوابق پرداخت حق بیمه، بیمه شدگانی که دارای کارفرمای واحد بوده و حق بیمه آنان به جای پرداخت در شعبه محل اشتغال در شعبه دیگری واریز گردیده باشد، در صورتی که فعالیت کارگاه‌های مورد نظر هر دو کارگاه دارای ماهیت دائم باشد، بلامانع می‌باشد.

۵۰- چنانچه بیمه شده‌ای مدعی گردد در دفتر مرکزی شرکت فعالیت داشته و در خصوص واریز حق بیمه خود در پروژه‌های عمرانی ساختمانی و... که ماهیت غیر دائم دارد، معترض باشد در صورت ارائه آرای مراجع حل اختلاف مبنی بر تأیید دفتر مرکزی به عنوان محل کار و الزام کارفرما به پرداخت حق بیمه واحد درآمد حق بیمه موظف است نسبت به محاسبه و وصول حق بیمه طبق مقررات از دفتر مرکزی کارگاه اقدام نماید.

توجه: واحد در آمد حق بیمه موظف است تذکر لازم مبنی بر لزوم رعایت مقررات مندرج در آیین نامه طرز تنظیم صورت مزد و حقوق را به کارفرمایان مربوطه کتبا اعلام نماید.

نکات راهبردی در زمینه برقراری بیمه بیکاری

۵۱- واحد امور فنی بیمه شدگان موظف است در هنگام برقراری بیمه بیکاری وضعیت کارگاه و بیمه شده را از لحاظ شمول مقررات قانون کار، صحت و سقم اشتغال به کار بیمه شده، رابطه کارگری و کارفرمایی و مزد بگیری، نوع سابقه پرداخت حق بیمه مدت دریافت بیمه بیکاری قبلی، اشتباه واریزی حق بیمه و... به دقت بررسی و اقدامات لازم را معمول نمایند.

بدیهی است مسئولیت خسارات وارده شده به سازمان یا بیمه شده بدلیل عدم رعایت مقررات قانونی متوجه مسئولین ذی‌ربط خواهد بود.

۵۲- کارگران شاغل در مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی در صورت پرداخت حق بیمه بیکاری به سازمان و احراز کلیه شرایط قانونی، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.

۵۳- در صورت ابرام واحد امور فنی بیمه شدگان در زمینه تشخیص شمول قانون کار و بیمه بیکاری بر کارگاه یا بیمه شده، مراتب باید به واحد درآمد حق بیمه منعکس و واحد مذکور نیز ضمن اخذ مستندات مربوطه از جمله اساسنامه، آخرین آیین‌نامه یا مقررات اداری و استخدامی دستگاه ذی ربط و نمونه احکام کارگزینی بیمه شده بررسی و اظهارنظر نماید.

ضمناً، در صورت لزوم باید مراتب به همراه مستندات یادشده از طریق اداره کل تأمین اجتماعی استان جهت ارائه طریق به اداره کل درآمد حق بیمه منعکس گردد.

۵۴- طبق ماده «۱۸۸» قانون کار کارگران کارگاه‌های خانوادگی که انجام کار آن‌ها منحصر توسط صاحب کار و همسر و خویشاوندان نسبی درجه یک از طبقه اول (فرزند، پدر و مادر) وی انجام می‌شود، مشمول قانون کار و به تبع آن بیمه بیکاری نمی‌باشند، لیکن چنانچه علاوه بر افراد مذکور، اشخاص دیگری در کارگاه شاغل باشند در این حالت کلیه افراد شاغل صرف نظر از نسبت آنان با کارفرما مشمول پرداخت ۳ حق بیمه بیکاری خواهند بود و در صورت احراز شرایط قانونی پرداخت مقرری به آنان بلامانع می‌باشد. مبنای تشخیص استحقاق بیمه بیکاری به هر یک از افراد خانواده، لزوم اشتغال افرادی غیر از افراد خانواده در تاریخ وقوع بیکاری در کارگاه می‌باشد.

۵۵- نظربه اینکه به موجب دادنامه های شماره «۸۵» مورخ ۰۲/۰۲/۱۳۹۴ و «۱۱۸۲» مورخ ۱۵/۱۰/۱۳۹۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

و با توجه به تبصره ۵ الحاقی به ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی (موضوع ماده ۳ قانون اصلاح قانون تأمین اجتماعی و برخی قوانین مربوط ... مصوب ۸/۴/۸۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام و تبصره ذیل ماده ۵۱ قانون اصلاح قانون نظام صنفی مصوب ۱۲/۶/۹۲ مجلس شورای اسلامی) ماهیت بیمه مدیران اشخاص حقوقی و حقیقی غیر دولتی (مدیرعامل، رئیس و نائب رئیس و اعضای هیات مدیره) جنبه اختیاری داشته و این قبیل بیمه‌شدگان مشمول قانون کار نمی‌باشند، لذا به استناد بند «۲» تبصره ماده (۱) قانون بیمه بیکاری، اشخاص مذکور مشمول قانون اخیرالذکر نبوده و وصول حق بیمه بیکاری و پرداخت مقرری به آنان موضوعیت ندارد.

واحد درآمد حق بیمه باید مشخصات هویتی این گونه افراد را در سیستم شعبه دقیقاً تعریف نموده و از دریافت ۳٪ حق بیمه بیکاری خودداری نمایند.

۵۶- در اجرای ماده «۱۰» قانون نظام وظیفه عمومی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰ بررسی احراز شرایط متقاضیان بیمه بیکاری، منوط به ارائه کارت پایان خدمت یا مدارکی دال بر رسیدگی به وضع مشمولیت آنان از سوی اداره وظیفه عمومی خواهد بود.

۵۷- افرادی که قبل از طرح شکایت در مراجع حل اختلاف قانون کار در خصوص مزایای پایان کار و قطع همکاری و خاتمه کار با کارفرما سازش می‌نمایند، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نمی‌باشند.

ضمناً، تسویه حساب کارگران دارای قرارداد مدت موقت در پایان قرارداد، در صورت عدم تمدید قرارداد کار از سوی کارفرما مانعی در برخورداری از مزایای بیمه بیکاری نخواهد بود.

۵۸- بیمه‌شرگانی که وفق ماده «۲۷» قانون کار و حسب آرای صادره از مراجع حل اختلاف به دلیل قصور در انجام وظایف محوله و یا نقض آیین‌نامه‌های انضباطی کارگاه قرارداد کار آن‌ها از سوی کارفرما فسخ می‌گردد، مستحق دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود.

۵۹- آن دسته از کارگرانی که به استناد تبصره ماده «۱۶۵» قانون کار پس از قطعیت یافتن حکم مربوطه از بازگشت به کار خودداری می‌نمایند، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهند بود.

۶۰- کارگران فصلی در صورتی که براساس رای مراجع حل اختلاف صرفاً در اثنای فصل کار اخراج گردیده و بیکاری آن‌ها بدون اراده تشخیص داده شود، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.

۶۱- افراد شاغل در کارهای «مدت معین» که کارگاه محل اشتغال آنان صرفاً در دوره خاص دایر می‌باشد مدارس غیر انتفاعی، مهد کودک‌های آموزش و پرورش و ... چنانچه در اثنای دوره فعالیت کارگاه بیکار گردند با حفظ سایر شرایط قانونی محق به دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.

۶۲- بیکاران دارای قرارداد کار با «مدت معین» در صورتی که بر اساس رأی مراجع حل اختلاف در اثنای مدت قرارداد اخراج گردیده باشند، مشمول استفاده از بیمه بیکاری خواهند بود. در صورتی که به استناد رأی مراجع مذکور کارفرما مکلف به پرداخت حقوق و مزایای فرد اخراجی تا پایان قرارداد باشد، مقرری بیمه بیکاری از تاریخ پایان قرارداد و قطع دریافت مزد پرداخت خواهد شد.

واحد اجرایی باید با توجه به رأی مراجع حل اختلاف و با رعایت مقررات نسبت به مطالبه حق بیمه ایام مذکور تا پایان قرارداد اقدام نماید.

۶۳- چنانچه بیمه شده قبل از برقراری بیمه بیکاری دارای موافقت اصولی پروانه کسب یا مجوز اشتغال معتبر باشد. در صورت اشتغال در سایر کارگاه‌های مشمول قانون کار و احراز بیکاری و اثبات عدم استفاده از مجوزهای مربوطه به هر نحو در ایام بیکاری میتواند از مقرری بیمه بیکاری بهره‌مند گردد، واحد اجرایی موظف است از طریق استعلام از مراجع ذی ربط و انجام بازرسی تحقیقی موضوع عدم اشتغال به کار بیمه‌شده به واسطه مجوزهای مذکور را بررسی نماید.

۶۴- برقراری بیمه بیکاری بیمه‌شدگان زنی که در زمان مرخصی زایمان یا ایام شیردهی به دلایلی نظیر اخراج یا عدم تمدید قرارداد کار از سوی کارفرما بیکار می‌گردند، در صورتی که قطع رابطه کاری آنان توسط مراجع حل اختلاف موجه تشخیص داده شود با رعایت سایر شرایط قانونی مقدور می‌باشد.

۶۵- مقرری بیمه‌شدگانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری به خدمت وظیفه عمومی اعزام می‌گردند در صورتی که متاهل نباشند

قطع می‌گردد و پس از پایان خدمت وظیفه عمومی در صورت عدم اشتغال با معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً نسبت به باقیمانده مدت استحقاقی، مقرری آنان برقرار خواهد شد.

۶۶- در مورد کارگرانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری بر اساس حکم صادر شده از سوی مراجع ذی صلاح بازداشت یا زندانی می‌گردند در صورت صدور رأی مراجع مذکور مبنی بر مجرمیت آنان، مشروط بر آنکه متاهل نباشند پرداخت مقرری بیمه بیکاری متوقف می‌گردد و پس از گذراندن دوره محکومیت به شرط عدم اشتغال، با معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً برقرار خواهد شد.

۶۷- به موجب ماده «۱۷» آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری، سازمان تأمین اجتماعی نیز مجاز به بررسی اشتغال پنهان مقرری بگیران و قطع مقرری آنان در صورت احراز اشتغال به کار می‌باشد. در صورت اعتراض بیمه شده به قطع مقرری توسط سازمان، مراتب از طریق انجام بازرسی مشترک با اداره تعاون کار و رفاه اجتماعی مربوطه بررسی و طبق گزارش بازرسی عمل خواهد شد.

۶۸- پرداخت توانان بیمه بیکاری و مستمری بازماندگان به بیمه شده زن (همسر بیمه شده متوفی) در صورت احراز سایر شرایط قانونی بلامانع می‌باشد. در صورت اشتغال سایر بازماندگان (دختر، پسر، پدر و مادر) از تاریخ اشتغال به کار، مستمری بازماندگان قطع و در صورت بیکاری و احراز شرایط قانونی پرداخت مقرری منعی ندارد.

۶۹- به استناد بند «د» ماده (۸) قانون بیمه بیکاری و ماده «۱۳» آیین نامه اجرایی، مقرری افراد در صورت احراز شرایط بازنشستگی قطع و مستمری مزبور طبق قانون تأمین اجتماعی برقرار خواهد شد. بنابراین پرداخت مقرری به افرادی که در زمان معرفی و یا حین دریافت مقرری واجد شرایط بازنشستگی (موضوع ماده (۷۶) و تبصره «۱» و «۳» ذیل همان ماده) می‌باشند. مورد نخواهد داشت. بدیهی است برقراری مستمری بازنشستگی این قبیل افراد (به استثنای مشمولین قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۳۰/۱/۱۳۷۹) بدون توجه به تاریخ درخواست بازنشستگی از زمان احراز شرایط بلامانع خواهد بود و در صورتی که مایل به دریافت مستمری بازنشستگی نباشند در هر حال مقرری آنان قطع خواهد شد.

تذکر: نظر به اینکه برقراری مستمری بازنشستگی آن دسته از بیمه شدگان که متقاضی بهره‌مندی از سوابق ارفاقی بوده (مانند مشمولین قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۳۰/۱/۱۳۷۹، مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۲۰/۱/۱۳۶۸ و ...) منوط به ارائه درخواست و احراز شرایط قانونی می‌باشد لذا مقرری بیمه بیکاری این قبیل از بیمه شدگان با لحاظ کلیه شرایط قانونی تا تاریخ درخواست بازنشستگی تداوم خواهد یافت.

۷۰- با عنایت به تکلیف مقرر در ماده «۴» آیین دادرسی کار مصوب سال ۱۳۹۲، مراجع حل اختلاف باید طبق قوانین، مقررات و اصول حقوقی به دعوی یا خواسته مدعی رسیدگی نمایند، لذا مراجع مذکور باید با ملاک قرار دادن ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی مدنی در زمینه مصادیق عذر موجه (بیماری که مانع از حرکت شود فوت یکی از والدین یا همسر یا اولاد حوادث قهریه و توقیف یا حبس) اظهار نظر نمایند. علی ای حال رأی مراجع مذکور در خصوص تشخیص عذر موجه موضوع بند «ب» ماده ۶ قانون بیمه بیکاری لازم الاجرا می‌باشد.

۷۱- به کارگیری مقرری بگیران بیمه بیکاری تحت عناوین کار آموزی، آموزش فنی و حرفه ای و غیره در واحدهای اجرایی سازمان مجاز نمی‌باشد.

۷۲- در صورتی که پس از پرداخت مقرری بیمه بیکاری محرز شود که بیکاری بیمه شده، ناشی از میل و اراده او بوده، کارگر موظف به استرداد وجوه دریافتی به سازمان تأمین اجتماعی خواهد بود.

۷۳- در صورتی که بیمه شده به نحوی از انحاء با دریافت مزد ایام بلا تکلیفی به کار مربوطه اعاده گردد، مکلف به بازپرداخت مقرری بیمه بیکاری دریافتی به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشد.

۷۴- چنانچه بیمه شده بیکار اشتغال مجدد خود را مکتوم داشته و مقرری بیمه بیکاری را دریافت کرده باشد، ملزم به بازپرداخت مقرری دریافتی از تاریخ اشتغال خواهد بود.

۷۵- دریافت کمک هزینه حین کارآموزی مانع استفاده از مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.

۷۶- اختلاف بین واحدهای اجرایی سازمان و ادارات تعاون کار و رفاه اجتماعی در زمینه اجرای مقررات قانون بیمه بیکاری، بدو در کمیته استانی موضوع تفاهم نامه مشترک مورخ ۰۱/۱۲/۸۴ مطرح و اتخاذ تصمیم می‌گردد. در صورت ابهام باید مراتب با ذکر دلایل قانونی به همراه

نظریه کمیته استانی و سایر مستندات به کمیته ستادی منعکس گردد.

۷۷ - انجام هماهنگی های لازم با دستگاه های ذی ربط از جمله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در زمینه اجرای مقررات قانون بیمه بیکاری راهبری و نظارت بر عملکرد واحدهای اجرایی اجرای سیاست های مربوط به اشتغال مجدد مقرر بگیران، تنفیذ سوابق بیمه بیکاری و... به عهده اداره کل امور فنی بیمه شدگان می باشد.

تقسیم اضافه پرداختی بیمه بیکاری

۷۸ - چنانچه بیمه شده بدون در نظر گرفتن سوابق ایام بیکاری من غیر حق، حائز شرایط دریافت مستمری باشد و با بررسی شرایط وی امکان پرداخت یک جای بدهی به صورت نقدی یا پرداخت مبلغی به عنوان پیش پرداخت وجود نداشته باشد ضمن اخذ درخواست کتبی از وی مبنی بر کسر بدهی از مستمری، ضروریست با توجه به مبلغ بدهی و میزان مستمری و همچنین طبق نظر رئیس شعبه مبلغ اقساط تعیین و تا استهلاك کامل آن، ماهانه از مستمری وی کسر و به حساب صندوق بیمه بیکاری واریز گردد. علی ای حال قانونا بازداشت تا یک چهارم حقوق مستمری امکان پذیر بوده و در صورت توافق و رضایت بیمه شده تعیین مبلغ اقساط مازاد بر میزان مذکور بلامانع می باشد.

۷۹ - در خصوص سایر بیمه شدگان نیز مبلغ اضافه پرداختی با رعایت موارد ذیل مطالبه و به حساب صندوق بیمه بیکاری واریز خواهد شد.

۸۰ - مبلغ بدهی مربوط به اضافه پرداختی بیمه بیکاری محاسبه و به بیمه شده ابلاغ گردد.

۸۱ - بیمه شده می تواند حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ نسبت به پرداخت یک جای بدهی و یا ارائه تقاضای تقسیم آن اقدام نماید.

۸۲ - در صورت ارائه تقاضای تقسیم و احراز اینکه بیمه شده توانایی پرداخت یک جای بدهی را ندارد، مبلغ بدهی حسب نظر رئیس شعبه حداکثر در ۱۸ قسط تعیین و به بیمه شده ابلاغ گردد.

۸۳ - چنانچه بیمه شده در مهلت مقرر نسبت به پرداخت یک جای بدهی و با تقاضای تقسیم آن اقدام ننماید، مراتب در اجرای ماده «۵۰» قانون تأمین اجتماعی جهت طی تشریفات قانونی به واحد اجراییات اعلام شود.

۸۴ - چنانچه بیمه شده پس از صدور برگ اجراییه، متقاضی تقسیم بدهی باشد، حسب ماده «۹۹» آیین نامه اجرایی ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی تقسیم آن به میزان تعیین شده، منوط به اخذ وثیقه مناسب با بدهی خواهد بود.

۸۵ - در صورتی که علی رغم تقسیم بدهی، بیمه شده از پرداخت آن خودداری نماید، بدهی تبدیل به حال شده و برابر اختیارات ناشی از ماده ۵۰ قانون تأمین اجتماعی و آیین نامه اجرایی مربوطه در خصوص وصول آن اقدام خواهد شد.

۸۶ - نظر به اینکه حسب ماده (۱۹) آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری در مواردی که بیمه شده بیکار تحت هر عنوان من غیر حق مبلغی را از صندوق بیمه بیکاری دریافت نموده باشد، صرفا ملزم به بازپرداخت وجوه دریافتی مذکور خواهد بود لذا اخذ جریمه بابت مطالبه اضافه پرداختی بیمه بیکاری از بیمه شده موضوعیت ندارد.

سایر موارد

۸۷ - با توجه به اهمیت درج صحیح شماره حساب متمرکز بانکی مقرری بگیران در پرداخت به موقع بیمه بیکاری ضروری است واحدهای نام نویسی و حساب های انفرادی شعب در این زمینه نهایت دقت و کنترل لازم را به عمل آورند.

۸۸ - با توجه به پرداخت متمرکز بیمه بیکاری توسط ستاد مرکز، پرداخت مقرری از طریق واحدهای اجرایی به هر طریقی از جمله صدور اسناد دستی و تحویل چک ممنوع بوده و در شرایط خاص منوط به اخذ مجوز از ادارات کل امور فنی بیمه شدگان و امور مالی می باشد.

۸۹ - نظر به اینکه پرونده فنی برخی از مقرری بگیران با توجه به محل سکونت باید به شعبه دیگری انتقال یابد، لذا انتقال پرونده مقرری بگیران پس از صدور حکم انتقال در بین واحدهای اجرایی یک استان بدون پرداخت مقرری اولیه بلامانع بوده، لیکن انتقال آن از شعب یک استان به شعب سایر استان ها منوط به پرداخت مقرری های معوقه خواهد بود.

۹۰ - حکم برقراری مقرری بیمه بیکاری و تغییرات آن باید به امضای مسئول امور فنی بیمه شدگان و رئیس شعبه رسیده باشد و از آنجایی که امکان چاپ احکام مذکور در سیستم مکانیزه وجود دارد، لذا ضروریست به منظور آگاهی مقرری بگیر از نحوه محاسبه مدت استحقاق و میزان مقرری یک نسخه از آن به وی تحویل داده شود.

۹۱ - صدور حکم قطع مقرری در صورت اتمام مدت استحقاق بیمه شده اشتغال مجدد احراز شرایط بازنشستگی و... و همچنین صدور حکم

انتقال پرونده بیمه بیکاری به سایر شعب در سیستم مکانیزه الزامی است.

۹۲- از آنجایی که ثبت اطلاعات پرونده‌های بیمه بیکاری منتقله از سایر شعب به عنوان درخواست جدید موجب برهم زدن توازن آماری می‌گردد، لذا ضروریست ورود اطلاعات پرونده‌های واصله در سیستم مکانیزه، صرفاً از طریق منوهای **امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / انتقال مقرری از سایر شعب** صورت پذیرد

۹۳- به منظور حذف سوابق ناشی از اضافه پرداختی بیمه بیکاری، باید پس از صدور حکم قطع مقرری با استفاده از منوی **امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / محاسبه مجدد و صدور سند منفی** اقدام نمود.

۹۴- نظر به اینکه برخی از بیمه شدگان در مواردی علی‌رغم عدم حصول شرایط قانونی جهت بهره‌مندی از مزایای قانون بیمه بیکاری براساس آرای صادره از سوی مراجع قضایی محق به دریافت مقرری بیمه بیکاری شناخته می‌شوند، لذا به‌منظور فراهم شدن زمینه پرداخت مقرری به این‌گونه بیمه شدگان از مسیر **امور فنی / کمک‌های کوتاه مدت / درخواست کمک‌های کوتاه مدت / عملیات / تداوم مقرری در شرایط خاص** اقدام خواهد شد.

۹۵- لازم به ذکر است، آن بخش از مفاد این بخشنامه که مستلزم تغییرات سیستمی می‌باشد، پس از ارسال نگارش مربوطه و عملیاتی شدن آن در شعب قابلیت اجرایی خواهد داشت.

۹۶- از تاریخ صدور این بخشنامه آن قسمت از دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های صادره که با مفاد این بخشنامه مغایر می‌باشد، قابلیت اجرایی نخواهند داشت.

مسئول حسن اجرای این بخشنامه مدیران کل، معاونین، روسا و کارشناسان ارشد امور فنی بیمه شدگان، درآمد حق بیمه، نام‌نویسی و حساب‌های انفرادی، امور فنی مستمری‌ها و مالی ادارات کل استان‌ها و مسئولین ذی‌ربط در شعب و همچنین شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تامین می‌باشند.